

[Enggaard.]

redegørelse som den, der er givet, for mange af disse mennesker, der skal arbejde med at planlægge andre ting i tilslutning til disse udflytninger, vil være af betydelig værdi.

Vi ved, at prisen for udflytningerne i første omgang er omkring 170 mill. kr., men også at salget af arealer vil indbringe en væsentlig del af dette beløb. Vi ser i venstre i øjnene, at der er en difference, og at denne difference må betales. Men vi ser det i lyset af, at der er væsentlige formål at tilgodese. For det første tror jeg, at der herved skabes en nødvendig plads for påkrævede anlæg, f. eks., som det er nævnt, nødvendig plads for udvidelse af seruminstitutionen, ved at man flytter artilleriskolen til Oksbøl, eller måske en nødvendig plads for udvidelse af universitetet ved udflytning af eksisterende kaserne til andre områder i Jylland.

Jeg vil gerne understrege, at der er brug for en god planlægning fra de berørte instansers side, for at den anvendelse, som de ledigblevne arealer kan få, kan være så rigtig som muligt ud fra en samlet samfundsøkonomisk synsvinkel. Jeg tænker her på, at der kan være andre væsentlige offentlige formål, som vil kunne tilgodeses på god måde på disse arealer, og hvor staten måske ellers for en høj pris skulle erhverve sig arealer andre steder eller arealer med en væsentlig ringere beliggenhed. Men derfor tror jeg også netop, at dette, at disse udflytninger varsles lang tid i forvejen, er den praktiske forudsætning for, at en sådan god planlægning i kommunerne og i andre instanser, som må ind i billedet, i virkeligheden kan ske.

Det næste hovedpunkt, jeg ville tage frem i forbindelse med disse udflytninger, er den mulighed, der herved gives for en bedre forretningsgang i de virksomheder, som man ved et nyt byggeri giver et nyt domicil. Jeg tror, at man har meget bedre muligheder for at indrette sig hensigtsmæssigt, end man i dag ofte har i de gamle, utidsvarende bygninger. Vi må vel erkende, at staten som helhed — det gælder ikke alene forsvaret, det gælder også statsbaner og postvæsen og toldvæsen og lignende instanser — ofte betjener sig af bygninger, som med hensyn til standard ligger langt under det, som man ville finde sig i i private virksomheder, og at det personale, som her er

beskæftiget, må finde sig i vilkår, som man næppe ville kunne få godkendt af fabriktilsynet, hvis det havde været private virksomheder. Jeg tror ikke, der er tvivl om, at den samling af aktiviteter, som finder sted på et nyt sted i rationelle bygninger, kan give en øget effektivitet og derigennem også samfundsøkonomisk vil kunne give en god forrentning af de midler, som må investeres, også investeres ud over det, som måske ellers var forudset i dag.

Det tredje og ikke mindst væsentlige formål, jeg gerne vil fremdrage, er imidlertid det at give nutidige omgivelser for såvel værnepligtige som de ansatte i forsvaret. I de gamle etableringer i forsvaret er standarden meget langt fra den heldigvis stærkt forbedrede boligramme, som befolkningen i dag normalt lever i. Det gælder vedrørende sanitære forhold, det gælder spørgsmålet om plads, antal af mennesker i samme rum, og det gælder spørgsmålet om faciliteter med hensyn til aktivitet i fritiden, undervisning og lignende ting.

Jeg har selv erindring om en tilværelse for ikke så forfærdelig mange år tilbage som stueformand på en da nybygget kaserne, hvor vi var 20, der boede sammen i dette rum i etagesenge, og jeg kan forsikre, at uanset den bedste vilje, så er det ikke muligt under disse vilkår at leve op til de krav og ønsker, der måtte være om orden, om en tilværelse, hvor også den enkelte som beboer af en sådan 20 mands stue kan have blot en lille smule privatliv. Jeg er vidende om, at der er sket en væsentlig bedring siden den verdensvoldsomme overbelægning, som fandt sted i slutningen af 1950-erne, men jeg ved også, at der fortsat er et meget betydeligt behov for, at vi kan sænke antallet af beboere pr. rum og på den måde gøre tilværelsen nok så menneskeværdig i den periode, hvor samfundet pålægger de unge at aftjene deres værnepligt.

Det må være en målsætning for den videre standardforbedring på disse områder, at de værnepligtige også kan føle sig hjemme på deres kaserne, og at de ikke bruger deres ledige timer om aftenen eller i weekenden i togene frem og tilbage mellem byerne, men at de føler det naturligt at forblive på stedet og være beskæftiget med en nyttig fritidsbeskæftigelse, med uddannelse i deres fritid o. lign. Jeg tror ikke, det er muligt for dem,